

RAZLIKA U STAVU IZMEĐU UČENIKA I UČENICA 5. I 6. RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE PREMA TJELESNOM VJEŽBANJU

DIFFERENCES IN ATTITUDE TOWARDS PHYSICAL EDUCATION CLASSES BETWEEN BOYS AND GIRLS IN 5TH AND 6TH GRADE OF ELEMENTARY SCHOOL

Marija Jagić¹, Goran Sporiš¹, Vlatka Tomić²

¹Kineziološki fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska

² Medicinski fakultet, Sveučilište J.J. Strossmayera, Osijek, Hrvatska

SAŽETAK

U ovom radu analizirane su razlike u stavu između učenika i učenica 5. i 6. razreda osnovne škole Braće Radić u Zagrebu prema tjelesnom vježbanju. Razlike između učenika i učenica 5. i 6. razreda osnovne škole Braće Radić utvrđene su Hi-kvadrat testom (Chi-square test) za nezavisne uzorke. Primjenom Hi-kvadrat testa utvrđeno je da ne postoji statistička značajna razlika između učenika i učenica osnovne škole Braće Radić u Zagrebu u stavu prema tjelesnom vježbanju. Učenice i učenici 5. i 6. razreda osnovne škole Braće Radić imaju pozitivan stav prema tjelesnom vježbanju. Ovim istraživanjem dokazano je da ne postoji razlika između učenika i učenica 5. i 6. razreda osnovne škole Braće Radić u stavu prema momčadskim i individualnim sportovima. Međutim uočene su razlike u odabiru sportova između učenika i učenica 5. razreda osnovne škole Braće Radić. Učenice 5. razreda najviše vole košarku i odbojku dok učenici 5. razreda osnovne škole Braće Radić najviše vole nogomet i judo. Razlika je uočena i kod učenika i učenica 6. razreda osnovne škole Braće Radić. Učenice 6. razreda najviše vole košarku i odbojku, dok učenici 6. razreda najviše vole nogomet i judo. Razlike u odabiru sportova učenika i učenica 5. razreda u odnosu na odabir sportova učenika i učenica 6. razreda nisu utvrđene.

Ključne riječi: učenice, učenici, stav, tjelesno vježbanje

SUMMARY

In this article were analysed attitude differences between school-girls and school-boys in fifth and sixth class elementary school "Braća Radić" in Zagreb toward physical education classes. Differences between attitudes of school-girls and school-boys were established by 2-test for independent samples. School-girls and school-boys had equal and positive attitude toward physical training. By appliance of 2-test a statistically significant difference between attitudes of school-girls and school-boys in fifth and sixth class elementary school "Braća Radić" were not found. This research shown that there is no statistically significant difference between school-girls and school-boys in fifth and sixth class elementary school "Braća Radić" toward team and individual sports but difference was occurred in opinion about favourite sport between school-girls and school-boys in fifth class elementary school "Braća Radić".

Girls seem to like basketball and handball the most, but boys prefer soccer and judo the most.

Difference in sport popularity was occurred also among school-girls and school-boys in sixth class elementary school "Braća Radić". Girls like also basketball and handball the most in distinction from boys which like soccer and judo the most.

Key words: school-girls, school-boys, attitude, training

UVOD

U dobi od 10. do 12. godine učenici počinju razvijati čvršći stav o tome tko su (1). Postupno su sve više u stanju razviti vlastitu sliku o sebi. Sposobni su sagledati život u široj perspektivi. U fizičkom smislu, učenici su sada sposobni za izvođenje složenijih pokreta (1). U toj dobi bavljenje sportom može imati veliki utjecaj. Višestruko pozitivan i koristan učinak sporta u školi na mlade očituje se na brojne živčano psihičke funkcije kao na: percepciju, pamćenje, inteligenciju, koncentraciju itd. Što se tiče somatskog razvoja, šport ima pozitivan utjecaj na čvrstoću kostiju, mišićnu napetost te na rad srčano-žilnog i dišnog sustava. Kontinuirano tjelesno vježbanje korisno djeluje na normalizaciju krvnog tlaka, regulaciju šećera u krvi, redukciju tjelesne težine, a povećani srčano cirkulacijski kapacitet preventivno štiti od koronarnih bolesti srca. Korisno djelovanje kretanja i tjelesne aktivnosti očituje se kod raznih psihičkih stanja izazvanih strahom i napetošću. Neosporan je utjecaj tjelesnog vježbanja na formiranje i modeliranje osobina ličnosti (konativne faktore) (8,9). Kad je riječ o učenicima nužno je u svim etapama razvoja osigurati organizirano tjelesno vježbanje ne samo da stimulira prirodni tijek razvoja učenika nego da se osigura zavidna razina sposobnosti i zdravlja učenika školske dobi. Tjelesna aktivnost jedan je od važnijih faktora u očuvanju i unapređenju zdravlja (3,4,11,15,16). Šport u školi ima i socijalizacijsku ulogu (uklapanje individue u društveni život). Svojim raznolikim sociološko zdravstvenim prednostima, šport je dokazano sredstvo koje ima jako motivirajuće djelovanje na mlade u razvojnoj dobi. Zbog svega rečenog sport je važna sastavnica općeg odgoja i obrazovanja mladih. U tom smislu sport u školi treba poticati i podupirati (4,5,8,13). S željom približavanja tjelesnog odgoja potrebama mladih provedeno je ovo istraživanje. Cilj ovog istraživanja utvrditi je razlike u stavu između učenika i učenica 5. i 6. razreda osnovne škole Braće Radić prema tjelesnom vježbanju te utvrditi koje sportove više vole učenice u odnosu na učenika. Informacije tog tipa od velike su važnosti za sve profesore fizičke kulture jer na temelju njih mogu napraviti prihvatljiviji izbor nastavnih cjelina i njima pripadajućih tema za učenice i učenike 5. i 6. razreda osnovne škole.

METODE RADA

Uzorak ispitanika

Istraživanje je provedeno u listopadu 2004. godine na uzorku od 130 ispitanika. Ispitanici su pripadali populaciji učenika osnovne škole Braće Radić u Zagrebu. Od ukupnog broja ispitanika njih 60 pripadalo je populaciji učenika 5. razreda osnovne škole Braće Radić (M=36; Ž=24), dok njih 70 pripadalo je populaciji učenika 6. razreda osnovne škole Braće Radić (M=31; Ž=39) u Zagrebu.

Uzorak varijabli

Za potrebe ovog istraživanja učenici su testirani sa anketom koja se sastojala od tri pitanja:

1. Voli te li vježbati?
2. Koji sport najviše volite?
3. Volite li više individualne ili momčadske sportove?

Metode obrade podataka

Obrada podataka obavljena je programskim paketom Statistica for Windows, ver 6.0. Razlike u stavu prema tjelesnom vježbanju između učenika i učenica 5. i 6. razreda osnovne škole Braće Radić utvrđene su Hi-kvadrat testom (χ^2) testom za nezavisne uzorke. Hi-kvadrat test rađen je uz primjenu Yates-ove korekcije rezultata. Statistički značajnom razlikom smatrana je razina značajnosti $p < 0,05$.

REZULTATI I DISKUSIJA

Ovim istraživanje dokazano je da ne postoji razlika u stavu između učenika i učenica 5. i 6. razreda osnovne škole Braće Radić u Zagrebu prema tjelesnom vježbanju (Tablica 1.)

Tablica 1. Stav o tjelesnom vježbanju,
Table 1. Attitude toward physical training

Razred	Da	Ne	
5. razred	60	0	60
6. razred	70	0	70
Ukupno	130	0	130

Od ukupnog broja ispitanika (njih 130) svi su odgovorili pozitivno na prvo pitanje (Voli te li tjelesno vježbanje?). Sto postotni pozitivan odgovor na prvo pitanje bio je iznad svih očekivanja jer autori su smatrali da će period ulaska u pubertet imati negativan utjecaj na stav prema tjelesnom vježbanju (16, 17). Ovaj podatak može poslužiti profesorima fizičke kulture kao poticaj u radu da i u višim razredima zadrže pozitivan stav učenika i učenica prema tjelesnom vježbanju. U sljedećem koraku analizirane su razlike između učenika i učenica 5. razreda osnovne škole Braće Radić u Zagrebu u stavu prema individualnim i momčadskim sportovima.

Tablica 2. Razlika između učenika i učenica 5. razreda osnovne škole Braće Radić u stavu prema individualnim (I.S) i momčadskim sportovima (M.S)
Table 2. Differences between school-girls and school-boys in fifth class elementary school "Braća Radić" toward team and individual sports

5. razred	M.S	I.S	N
Učenici	20	16	36
Učenice	16	8	24
Ukupno	36	24	60

Hi-kvadrat=0,35 df=1, $p < 0,95$

Primjenom Hi-kvadrat teta za nezavisne uzorke nije utvrđena statistički značajna razlika između učenika i učenica 5. razreda osnovne škole Braće Radić u stavu

prema individualnim i momčadskim sportovima (Tablica 2.). Primjenom Hi-kvadrat testa s ciljem utvrđivanja razlika u stavu prema individualnim i momčadskim sportovima učenika i učenica 6. razreda osnovne škole Braće Radić nisu dobivene statistički značajne razlike između učenika i učenica 6. razreda u stavu prema individualnim i momčadskim sportovima (Tablica 3). Rezultati Hi-kvadrat testa bili su očekivani s obzirom da razlike nisu utvrđene ni na učenicima i učenicama 5. razreda osnovne škole Braće Radić.

Tablica 3. Razlika između učenika i učenica 6. razreda osnovne škole Braće Radić u stavu prema individualnim (I.S) i momčadskim sportovima (M.S)
Table 3. Differences between school-girls and school-boys sixth class elementary school "Braća Radić" toward team and individual sports

6. razred	M.S	I.S	N
Učenici	22	17	39
Učenice	16	15	31
Ukupno	38	32	70

Hi-kvadrat=0,21 df=1, $p<0,99$

Razlike između učenika i učenica 5. i 6. razreda promatrane su na cijelom uzorku (frekvencije odgovora svih 130 ispitanika). Primjenom Hi-kvadrat testa za nezavisne uzorke nisu utvrđene statistički značajne razlike između učenika i učenica 5. i 6. razreda u stavu prema individualnim i momčadskim (Tablica 4).

Tablica 4. Razlike između učenika i učenica 5. i 6. razreda osnovne škole Braće Radić u stavu prema individualnim (I.S) i momčadskim sportovima (M.S)
Table 4. Differences between school-girls and school-boys in fifth and sixth class elementary school "Braća Radić" toward team and individual sports

	M.S	I.S	N
Učenici	42	33	75
Učenice	32	23	55
Ukupno	74	23	130

Hi-kvadrat=2,41 df=1, $p<0,49$

Međutim, uočene su razlike u odabiru sportova između učenika i učenica 5. razreda osnovne škole Braće Radić. Učenice 5. razreda ($n=24$) najviše vole košarku (21%) i odbojku (21%) dok učenici 5. razreda ($n=36$) osnovne škole Braće Radić najviše vole nogomet (28%) i judo (24%). Razlika je uočena i kod učenika i učenica 6. razreda osnovne škole Braće Radić. Učenice 6. razreda ($n=39$) najviše vole košarku (25%) i odbojku (25%), dok učenici 6. razreda najviše vole nogomet (37%) i judo (29%) (tablica 5.). Razlike između učenika i učenica u odabiru sportova moguće je pripisati specifičnostima odgoju s obzirom na spol. Međutim zanimljiva je činjenica da ne postoje razlike u odabiru sportova između učenika 5. i 6. razreda (preferiraju nogomet i judo) osnovne škole Braće

Radić te učenica 5. i 6. razreda (preferiraju košarku i odbojku) osnovne škole Braće Radić u Zagrebu. Od ukupnog broja ispitanika ($n=130$) samo se njih dvadeset i troje (što čini 17% ukupnog broj učenika 5. i 6. razreda) ne bavi sportom u svoje slobodno vrijeme.

Tablica 5. Preferirani sportovi od strane učenika i učenica 5. i 6 razreda osnovne Braće Radić
Table 5. Preferred sports from school-girls and school-boys in fifth and sixth class elementary school "Braća Radić"

Sport	N	%
5. razred učenice, N=24		
Košarka	5	21%
Odbojka	5	21%
Judo	2	8%
Ne bavi se sportom	4	17%
Ostali sportovi	8	33%
5. razred učenici, N=36		
Nogomet	10	28%
Judo	7	24%
Košarka	6	21%
Ne bavi se sportom	8	18%
Ostali sportovi	3	9%
6. razred učenice, N=31		
Košarka	6	25%
Odbojka	8	25%
Judo	3	22%
Ne bavi se sportom	8	19%
Ostali sportovi	7	9%
6. razred učenici, N=39		
Nogomet	14	37%
Judo	7	29%
Košarka	3	18%
Ne bavi se sportom	3	8%
Ostali sportovi	11	8%
Ukupno, N=130		

Podatak o 83% učenika koji se bave sportom u svoje slobodno vrijeme zaista je impresivan te predstavlja cilj kojemu treba težiti jer dva sata tjedno tjelesne i zdravstvene kulture jednostavno nije dovoljno za održavanje postignutih nivoa motoričkih i funkcionalnih sposobnosti (2). Profesori fizičke kulture i treneri trebali bi poticati i usmjeravati učenike na način da im omoguće sudjelovanje u što većem broju sportskih igara. Pri tome tehnička vrijednost rezultata trebala bi biti u drugom planu. Sat tjelesne i zdravstvene kulture (TZK) trebao bi se uklopiti u veselu i opuštenu atmosferu vježbanja. Učenika treba dovesti u situaciju da se natječe sa samim sobom, a ne da mi je cilj natjecanja želja za suparništvom. Vallario (9) smatra da globalno vježbanje postignuto gimnastikom posebno u pubertetskoj dobi, korisno je za poboljšanje visine, težine, kapaciteta pluća. Mišljenje autora slaže se s mišljenjem onih autora koji ukazuju na to da u osnovnoj škole, što je više moguće treba učenike

uvoditi u sport usmjeravajući ih prema gimnastici, plesno-ritmičkim aktivnostima i plivanju. U svakom slučaju uvođenje učenika u sport zahtjeva nužnu liječničku preporuku ali i suradnju u svim fazama razvoja učenika. Ovim istraživanjem utvrđeni su stavovi učenika prema tjelesnom vježbanju te prema individualnim i momčadskim sportovima. Vidljivo je da ne postoji razlika u stavu prema individualnim i momčadskim sportovima između učenika i učenica 5. razreda i učenika i učenica 6. razreda (tablica 5.). Ovi istraživanjem utvrđene su razlike u odabiru sportova između učenika i učenika 5. i 6. razreda osnovne škole Braće Radić. Učenice 5. i 6. razreda najviše vole košarku i odbojku, dok učenici 5. i 6. razreda osnovne škole Braće Radić u Zagrebu najviše vole nogomet i judo (tablica 5.).

ZAKLJUČAK

Na populaciji učenika i učenika 5. i 6. razreda osnovne škole utvrđen je pozitivan stav prema tjelesnom

vježbanju. Razlike između učenika i učenika 5. razreda i učenika i učenica 6. razreda u stavu prema individualnim i momčadskim sportovima nisu utvrđene. Međutim utvrđena je razlika u odabiru sportova. Učenice 5. i 6. razreda najviše preferiraju košarku i odbojku dok učenici 5. i 6. razreda najviše preferiraju nogomet i judo. Podaci o odabiru sportova kod učenika i učenika mogu poslužiti profesorima fizičke kulture u procesu izbora nastavnih cjelina a time i nastavnih tema, jer 15% od ukupnog broja nastavnih tema učenicima bi se trebalo dati na izbor. Za nastavni proces tjelesne i zdravstvene kulture bilo bi poželjno utvrditi da li postoje razlike u stavu prema tjelesnom vježbanju između učenika i učenika u svim razredima osnovne ali i srednje škole. Te utvrditi dali postoji razlika u stavu učenika i učenica prema individualnim i momčadskim sportovima. Informacije tog tipa pridonose intenzifikaciji i optimalizaciji nastavnog procesa (TZK) jer približavaju nastavu željama učenika.

Literatura

1. Drabik J. How your future champions should exercise to be healthy, fit and happy. Ispald Pond: Stadion 1996; 155-7
2. Hollmann W , Hettinger T. Sportmedizin. Stuttgart: Schattauer, 2000; 450-5.
3. De Toni I, De Toni E, Aicardi, G. Fisiologia ed Auxologia della preadolescenza. Med sport 1967; 25-6
4. Farccaroli G. Lo sport utile mezzo nella prevenzione e nell correzione dei paramorfizimi nell ambito scolastico: Medicina dello sport 1973; 26: 218-29
5. Kosinac Z. Kineziterapija, tjelesno vježbanje i šport kod djece i mladeži oštećena zdravlja. Sveučilište u Splitu 1989; 123-24
6. Kosinac Z. Kineziterapija sustava za kretanja. Sveučilište u Splitu 2002.
7. Peterson L, Rensrom P. Verletzungen im Sport. Deutscher Arzte- Verlag Koln 2002.
8. Rost R. Sport und Gesundheit. Gesund durch Sport. Gesund trotz Sport. Sprint - verlag Berlin Heidelberg 1994.
9. Vallario D. Visi del portamento ed attivita sportive. Idem, 1970; 238.
10. Babić V. Issues of recognizing girls talented for sprint-case of Croatia. 3th International Scientific conference «Kinesiology new perspectives», Opatija, Croatia 2002.
11. Barić R., Ceciĉ-Erpiĉ S., Babić V. Intrinsic motivation and goal orientation ni track-and-field children. Kinesiology 2002; 34 (1): 50-60.
12. Breslauer N, Hofman E., Antekolović Lj. Athletics as an extracurricular activity of boys-anthropological attributes. 3th International sceintific conference «Kinesiology new perspectives», Opatija, Croatia, pp.2002; 109-13.
13. Findak V. Tjelesni odgoj u osnovnoj školi. Zagreb, Školska knjiga 1979.
14. Ismail AH, Kane J, Kirkendall DR. Povezanost između intelektualnih i neintelektualnih varijabli. Kineziologija 1976; 6 (1-2): 37-46.
15. Ismail AH, Young R J. Analiza faktora drugog i faktora trećeg reda dobivenih pomoću ortogonalnih i kosih rotacija. Kineziologija 1976; 6 (1-2): 95-104.
16. Mišigoj-Duraković M. i sur. Morfološka antropometrija u sportu. Zagreb, Fakultet za fiziĉku kulturu 1995.
17. Mraković M. Utjecaj sistematskog bavljenja tjelesnim vježbanjem na strukturu stavova liĉnosti. Kineziologija 1973: 26-9.
18. Mraković M. Uvod u sistematsku kineziologiju. Zagreb, Fakultet za fiziĉku kulturu 1992.